

ISSN: 3057-1081 (Online)

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2, หน้า 65-82

ลิขสิทธิ์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

พฤษภาคม-สิงหาคม 2568

รับเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2568/ แก้ไขเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2568/ อนุมัติเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2568

ความตระหนักและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

The awareness and Behavior Related to Money Saving of Undergraduate Students in Bangkok

กมลศักดิ์ วงศ์ศรีแก้ว

Kamolsak Wongsirikeaw

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

Faculty of Management Sciences Dhonburi Rajabhat University

E-mail: kamolsak.w@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความตระหนักและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตนักศึกษาจำนวน 400 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร รวมถึงวิทยาเขตที่อยู่ในเขตปริมณฑลจาก 87 สาขาวิชา 38 คณะ ใน 13 มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ผลจากการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 18-24 ปี มีรายรับเฉลี่ยต่อเดือนเท่ากับ 9,163.75 บาท และมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ 7,687.12 บาท และมีเงินออมเฉลี่ยอยู่ที่ 8,315.75 บาทต่อคน โดยที่แหล่งที่มาของรายรับประมาณร้อยละ 50 ของกลุ่มตัวอย่างมาจากพ่อ/แม่/บุคคลในครอบครัว/ผู้อุปการะเพียงทางเดียว และอีกร้อยละ 30 ของกลุ่มตัวอย่างมีรายรับจากพ่อ/แม่/บุคคลในครอบครัว/ผู้อุปการะ ร่วมกับการทำงานพิเศษ ในขณะที่ความตระหนักที่มีต่อการออมนั้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความเห็นด้วยกับประเด็นการออมในระดับมากเกือบทุกประเด็น ยกเว้นในเรื่องของ “การวางแผนในการใช้จ่ายเงินและออมเงินเป็นเรื่องที่ท่านสามารถปฏิบัติได้ยาก” ที่ควรจะเห็นด้วยในระดับน้อย แต่กลับพบว่าระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางในขณะที่ด้านพฤติกรรมการออมเงินพบว่าไม่มีกลุ่มตัวอย่างไม่ถึงครึ่งหนึ่งที่คิดวางแผนทางการเงินแล้ว โดยการออมเงินส่วนใหญ่เกิดในรูปแบบ

ของการฝากธนาคารและเก็บเป็นเงินสดไว้ที่ตัวเอง นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีกลุ่มตัวอย่างเกือบร้อยละ 30 ที่ยังไม่ได้วางแผนใด ๆ เกี่ยวกับการออมเลย ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มี

การออมแล้วนั้นส่วนใหญ่จะมีวัตถุประสงค์ในการออมเงินเพื่อซื้อของที่ตัวเองต้องการ เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย และเพื่อใช้ในการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: พฤติกรรมการออมเงิน ความตระหนักทางการเงิน

Abstract

The objective of this research was to study the awareness and saving behavior of undergraduate students in Bangkok. Data were collected from a sample of 400 students currently enrolled in public and private universities in Bangkok and nearby metropolitan areas. These students represented 87 academic disciplines across 38 faculties from 13 universities. A questionnaire was used as the data collection instrument, and the data were analyzed using descriptive statistics, including frequency, percentage, and mean.

The findings revealed that most respondents were between 18 and 24 years of age, with an average monthly income of 9,163.75 Baht, average monthly expenses of 7,687.12 Baht, and average savings of 8,315.75 Baht per person. Approximately 50% of the students reported receiving income solely from parents, family members, or sponsors, while 30% reported receiving income from both these sources and part-time jobs.

In terms of awareness, the respondents generally demonstrated a high level of agreement with most statements regarding the importance of saving. However, a moderate level of agreement was observed for the statement, *“It is difficult to make a spending and saving plan,”* even though a lower level of agreement would have been expected.

Regarding saving behavior, fewer than half of the respondents reported having a financial plan. Most students saved money by depositing it in bank accounts or keeping it as cash. Additionally, nearly 30% of the respondents had not made any savings plans. Among those who did save, the main purposes were to purchase desired items, cover emergency or medical expenses, and finance travel.

Keywords: Saving Behavior, Financial Awareness

บทนำ

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา ในมาตรา 22 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพของผู้เรียน

นอกจากนี้ ในมาตรา 24 ยังระบุว่า การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ใช้ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดการเรียนรู้โดยบูรณาการสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างสมดุล พร้อมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 7)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2560, หน้า 4) กล่าวในสาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ว่า การเตรียมความพร้อมด้านกำลังคน และการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในทุกช่วงวัยเป็นสิ่งสำคัญ กล่าวคือ ต้องมีการยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ โดยพัฒนาคนให้เหมาะสมตามช่วงวัยเพื่อให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ รวมถึงการหล่อหลอมให้คนไทยมีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม เป็นคนดี มีสุขภาวะที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมส่วนรวม

การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นหัวใจสำคัญ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ทั้งสิ้น 10 ยุทธศาสตร์ แบ่งเป็นยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ และยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนอีก 4 ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์ที่ 1 ของยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือเรื่อง “การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์” ซึ่งกล่าวถึงการพัฒนาในระยะต่อไปของประเทศไทยว่าจะต้องให้ความสำคัญกับการวางรากฐานการพัฒนาคนให้มีความสมบูรณ์ เพื่อให้คนไทยมีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มีสุขภาวะที่ดีขึ้น

แนวทางการพัฒนาที่สำคัญประการแรก คือ การปรับเปลี่ยนค่านิยมคนไทยให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย จิตสาธารณะ และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ อาทิ การส่งเสริมให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ความมีระเบียบวินัย และจิตสาธารณะ

ประการถัดมา คือ การพัฒนาคนให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า เช่น การส่งเสริมเด็กปฐมวัยให้มีการพัฒนาทักษะทางสมองและทางสังคมที่เหมาะสม และส่งเสริมให้เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นมีทักษะการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

การรู้จักการออมเงินเป็นหนึ่งในความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า ซึ่งศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559, น.1) ได้กล่าวไว้ว่า “การวางแผนทางการเงินเป็นเครื่องมือที่ช่วยเตรียมความพร้อมและนำชีวิตไปสู่ความมั่นคงทางการเงิน ซึ่งควรเริ่มจากการปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้เงินอย่างสมเหตุสมผลตั้งแต่วัยเด็กเพื่อบ่มเพาะวินัยทางการเงินไว้ก่อน เมื่อเข้าสู่วัยทำงานก็จำเป็นต้องรู้วิธีการวางแผนการจัดสรรรายได้ให้เพียงพอกับการออมเงินตามเป้าหมายและรายจ่ายต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อมีครอบครัวก็จำเป็นต้องดูแลทั้งตนเองและคนในครอบครัว ทำให้ความรับผิดชอบและภาระทางการเงินยิ่งเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลให้การวางแผนทางการเงินมีความสำคัญมากขึ้น แม้กระทั่งเมื่อเกษียณอายุก็ยังคงต้องวางแผนทางการเงิน เพราะเป็นวัยที่มีรายได้ลดลง แต่ค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ยังคงอยู่ หรืออาจสูงขึ้นในบางหมวด เช่น การรักษาพยาบาล ซึ่งหากไม่มีการวางแผนที่ดีก็อาจเกิดปัญหาได้” อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยเรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของกลุ่มแรงงานในระบบช่วงอายุ 40-60 ปีในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ของสถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุนและสถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย พบว่า มีความผิดพลาด 7 ประการที่ทำให้คนวัยนี้มีเงินออมไม่พอใช้หลังเกษียณอายุ ได้แก่ การเริ่มวางแผนช้าเกินไป โดยมีเพียงร้อยละ 38 ที่เคยวางแผนเพื่อการเกษียณและปฏิบัติตามแผนได้อย่างสม่ำเสมอ การวางแผนด้วยความมั่นใจมากเกินไป โดยร้อยละ 71 มั่นใจว่าคุณภาพชีวิตหลังเกษียณจะใกล้เคียงหรือดีกว่าปัจจุบัน การประมาณค่าใช้จ่ายหลังเกษียณน้อยเกินไป โดยใช้ค่าเฉลี่ยเพียงร้อยละ 34 ของรายได้ปีสุดท้ายก่อนเกษียณ ขณะที่เกณฑ์ที่นิยมใช้คือร้อยละ 70 การต้องการเกษียณก่อนกำหนดซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 28 แต่ส่วนใหญ่มีเงินออมไม่เพียงพอ การออมเงินน้อยเกินไป โดยหากไม่รวมอสังหาริมทรัพย์จะพบว่าส่วนใหญ่มีเงินออมไม่เพียงพอสำหรับวัยเกษียณ การประมาณอายุขัยน้อยเกินไปทำให้มีโอกาสที่เงินออมจะหมดก่อนสิ้นอายุขัย และการวางแผนโดยขาดความรู้ความเข้าใจที่เหมาะสม เช่น คาดว่าจะลงทุนในสินทรัพย์เสี่ยงมากขึ้นเมื่ออายุมากขึ้น และละเลยผลของเงินเฟ้อในอนาคต (วรวรรณ ธาราภูมิ, 2556, น.1)

จากความสำคัญของปัญหาดังที่กล่าวมา ภาครัฐก็มิได้นิ่งนอนใจ ดังจะเห็นได้จากการที่รัฐมีการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนที่จะรองรับสังคมสูงวัยอย่างชัดเจน อาทิเช่น แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 นอกจากนั้นยังมีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในช่วงของการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545-2564) โดยในช่วงปี พ.ศ. 2554-2555 ได้มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนดังกล่าว ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยได้มีความพยายามดำเนินการในด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมประชากรและพัฒนาคุณภาพชีวิตประชากรสูงอายุในทุกมิติ ซึ่งงานด้านที่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา คือการขยายขอบเขต

ของการให้หลักประกันทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานในรูปของเบี้ยยังชีพ และการออกพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ (วิราภรณ์ โปธิศิริและคณะ, 2556) เพื่อกระตุ้นให้เกิดการออมขึ้นกับกลุ่มประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในระบบสวัสดิการของรัฐ เช่น กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือกองทุนประกันสังคม เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันในส่วนของภาคเอกชนก็มีการคิดผลิตภัณฑ์หรือเครื่องมือทางการเงินออกมาเป็นจำนวนมาก เช่น รูปแบบของการประกันภัยแบบต่าง ๆ การจัดตั้งกองทุนรวมที่มีหลากหลายประเภทให้เลือก และการเปิดโอกาสให้ประชาชนสะสมทองคำแบบออนไลน์ เป็นต้น จากสภาพปัญหาด้านการออมที่เกิดขึ้น ทั้งที่มีความพยายามของภาครัฐในการสร้างสวัสดิการและการคิดผลิตภัณฑ์ทางการเงินจากภาคเอกชนที่มีความหลากหลายดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากับกลุ่มนิสิตนักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรรุ่นใหม่ของประเทศที่กำลังก้าวเข้าสู่วัยแรงงานที่สำคัญ และสามารถกระตุ้นให้เกิดความตระหนักและการเห็นความสำคัญของการออมได้ทันเวลา โดยประเด็นที่สนใจคือ นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันมีความตระหนักต่อความสำคัญของการออมเงินและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไรรวมทั้งเพื่อที่จะได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในการวางแผนส่งเสริมผ่านการจัดการเรียนรู้ สื่อ หรือช่องทางต่าง ๆ ให้แก่นิสิตนักศึกษาที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศในอนาคตได้เห็นคุณค่า ความสำคัญ และเกิดพฤติกรรมการออมที่ดีต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความตระหนักและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง “ความตระหนักและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” แยกประเด็นการศึกษาออกเป็น 2 ประเด็นหลักคือ 1. การศึกษาความตระหนักด้านการออมเงิน โดยการถามทัศนคติเกี่ยวกับการออมเงินและทัศนคติที่มีต่อหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ด้านการออม และ 2. การศึกษาพฤติกรรมการออม โดยการถามเกี่ยวกับการวางแผนการออม วัตถุประสงค์ในการออม

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาเรื่องความตระหนักและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) โดยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจสอบคุณภาพ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการศึกษา ดังนี้

1) การศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (Document study) โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ ตำรา เอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลที่เป็นบทความในเว็บไซต์ ต่างๆ เพื่อนำมาใช้อ้างอิงประกอบการศึกษาให้สมบูรณ์

2) การศึกษาภาคสนาม (Field Study) เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชน ในกรุงเทพมหานครจำนวน 871,696 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผ่านวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจำนวน 400 คนโดยคำนวณจากสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีที่เราทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจน และกำหนดความคลาดเคลื่อนที่ .05 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2550, หน้า 155 อ้างถึง Yamane, 1967)

$$n = N / (1 + Ne^2)$$

$$n = 871,696 / [1 + 871,696 (0.05)^2]$$

$$n \approx 399.7$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่าง $\approx$ 400 คน

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N = จำนวนประชากรทั้งหมด

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้ได้ (กำหนดไว้ที่ 0.05)

โดยการสุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างจากนิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งของรัฐบาลและเอกชนในกรุงเทพมหานครจำนวน 13 สถาบันจากจำนวนทั้งหมด 68 สถาบัน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2558 หน้า 6) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย จากนั้นผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญจากการเก็บข้อมูลสถาบันละ 31 คน จำนวน 10 สถาบัน และสถาบันละ 30 คน จำนวน 10 สถาบันรวมเป็น 400 คน โดยเกณฑ์การกำหนดขนาดตัวอย่างสถาบันละ 30 และ 31 ตัวอย่าง มาจาก ทฤษฎีลิมิตสู่ส่วนกลางที่กล่าวว่า เมื่อจำนวนตัวอย่าง มากกว่าหรือเท่ากับ 30 ตัวอย่าง จะทำให้ค่าเฉลี่ยมีการแจกแจงโดยประมาณแบบปกติ ไม่ว่าจะเติมประชากรจะมีการแจกแจงแบบใดก็ตาม (กัลยา วาณิชย์บัญชา, 2549, หน้า 226) โดยมีรายละเอียดของสถาบันการศึกษาดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนตัวอย่างในแต่ละสถาบันการศึกษาที่เก็บข้อมูล

สถาบันการศึกษา	จำนวนตัวอย่าง
1.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	30
2.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	30
3.มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี	30
4.มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา	31
5.มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	31
6.มหาวิทยาลัยมหิดล	31
7.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	31
8.มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	31
9.จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	31
10.พระจอมเกล้าธนบุรี	31
11.มหาวิทยาลัยสยาม	31
12.มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	31
13.มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	31
รวม	400

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการตรวจคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบ่ง

แบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับความตระหนักของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการออม

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการออมเงิน

วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามและให้ผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบเครื่องมือและความเหมาะสม

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับตัวอย่าง 30 ชุดเพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามและหาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ซึ่งค่าที่ได้จะแสดงถึงระดับความคงที่ของแบบสอบถาม โดยค่าที่ได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้มีค่า

เข้าใกล้ 1 มาก แปลว่ามีความเชื่อมั่นสูง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2545) ซึ่งพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคที่คำนวณได้มีค่าเท่ากับ .782

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกับนิสิตนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยต่างๆทั้งรัฐและเอกชนในกรุงเทพมหานคร

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง หนังสือสถิติ ตลอดจนฐานข้อมูลออนไลน์จากอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาอ้างอิงประกอบการศึกษาให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ทำได้โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายความถี่ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 1 ทำได้โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความถี่ที่มีต่อการออม ทำได้โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เนื่องจากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้มี 5 ระดับ ผ่านการให้ค่าคะแนนหรือ Rating Scale ซึ่งเป็นระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น Interval Scale เป็นเครื่องมือโดยแต่ละคำถามกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนที่แสดงผลแต่ละระดับดังนี้

ตารางที่ 2 ความหมายของคะแนนตามระดับผลการตัดสินใจ

ระดับผลการตัดสินใจ	คะแนน
เห็นด้วยมากที่สุด	5
เห็นด้วยมาก	4
เห็นด้วยปานกลาง	3
เห็นด้วยน้อย	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	1

สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายระดับความเห็นด้วยจากการใช้มาตรวัดแบบมาตราอันตรภาคชั้น Interval Scale ได้กำหนดเกณฑ์ความหมายของคะแนนเฉลี่ยของคำตอบโดยอาศัยแนวคิดของ ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ (2538) แปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	แสดงว่า	เห็นด้วยน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	แสดงว่า	เห็นด้วยน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	แสดงว่า	เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	แสดงว่า	เห็นด้วยมาก
ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	แสดงว่า	เห็นด้วยมากที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลด้านการรับรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนิสิตนักศึกษาจำนวน 400 คน โดยเพศหญิงมีจำนวนมากกว่าเพศชาย (64.75% และ 34.25% ตามลำดับ) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 20 ปี (33%) กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 (33.5%) และส่วนมากมาจากสาขาวิชาการตลาด (7.75%) ในคณะบริหารธุรกิจ (13%) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น 13 สถาบันโดยเก็บสถาบันละ 31 คนหรือร้อยละ 7.75 จำนวน 10 สถาบัน ในขณะที่อีก 3 สถาบันการศึกษา ถูกเก็บข้อมูลจำนวนสถาบันละ 30 คนคิดเป็นร้อยละ 7.50 รายได้ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาจากพ่อแม่หรือผู้ปกครอง (52%) ซึ่งสอดคล้องกับความเป็นนิสิตนักศึกษาที่ยังไม่มีรายได้ประจำหรืออาชีพหลัก

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้

2.1 ความตระหนักด้านการเงินของนิสิตนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความตระหนักของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อการออม

ประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับการ ออม	ทัศนคติ/ระดับความเห็น (%)					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย มาก ที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด			
การเรียนรู้ด้าน การออม จะทำให้ ชีวิตในปัจจุบัน และอนาคตไม่ ลำบาก	178 (44.50)	212 (53.00)	9 (2.25)	1 (0.25)	-	4.42	.551	ตระหนักมาก

ประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับ การออม	ทัศนคติ/ระดับความเห็น (%)					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด			
ท่านรู้จักใช้ จ่ายเงินอย่าง ระมัดระวัง ไม่ ฟุ่มเฟือย และใช้ จ่ายเท่าที่จำเป็น	127 (31.75)	207 (51.75)	60 (15.00)	6 (1.50)	-	4.14	.714	ตระหนักมาก
การเรียนรู้ด้าน การออม จะทำให้ เราสามารถเตรียม ตัวเมื่อชีวิตเข้าสู่ ช่วงหลัง เกษียณอายุได้ อย่างมี ประสิทธิภาพ	198 (49.50)	179 (44.75)	21 (5.25)	2 (0.50)	-	4.43	.618	ตระหนักมาก
การไม่ออมเงิน ในช่วงวัยทำงาน จะส่งผลให้ชีวิต หลังเกษียณการ ทำงานลำบาก แน่นอน	203 (50.75)	159 (39.75)	33 (8.25)	5 (1.25)	-	4.40	.694	ตระหนักมาก
เมื่อเข้าสู่ช่วงหลัง เกษียณการ ทำงาน รายได้จะ ลดลง รายจ่ายจะ เพิ่มขึ้นแน่นอน	132 (33.00)	167 (41.75)	93 (23.25)	7 (1.75)	1 (0.25)	4.06	.808	ตระหนักมาก
เมื่อท่านได้รับเงิน ท่านจะจัดสรรเงิน จำนวนหนึ่งมา เป็นเงินออมก่อน	140 (35.00)	182 (45.50)	66 (16.50)	10 (2.50)	2 (0.50)	4.12	.804	ตระหนักมาก
การวางแผนใน การใช้จ่ายเงิน และออมเงินเป็น	62 (15.50)	127 (31.75)	104 (26.00)	93 (23.25)	14 (3.50)	2.68	1.099	ตระหนักปาน กลาง

ประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับกร ออม	ทัศนคติ/ระดับความเห็น (%)					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ความหมาย
	เห็นด้วย มากที่สุด	เห็นด้วย มาก	เห็นด้วย ปาน กลาง	เห็นด้วย น้อย	เห็นด้วย น้อย ที่สุด			
เรื่องที่ท่าน สามารถปฏิบัติได้ ยาก								
การใช้จ่ายเงิน อย่างประหยัด เพื่อเหลือเงินออม เป็นเรื่องไร้สาระ	9 (2.25)	38 (9.50)	23 (5.75)	198 (49.50)	132 (33.00)	4.02	.986	ตระหนักมาก
ท่านมีการวาง แผนการใช้จ่าย อย่างรอบคอบ โดยมีสัดส่วนของ การออมอยู่บ้าง ตามสมควร	84 (21.00)	216 (94)	94 (23.50)	5 (1.25)	1 (0.25)	3.94	.718	ตระหนักมาก
ควรเริ่มต้นออม เงินให้เร็วที่สุด เท่าที่จะเป็นไปได้	178 (44.50)	191 (47.75)	25 (6.25)	5 (1.25)	1 (0.25)	4.35	.677	ตระหนักมาก
การคำนึงถึงความ จำเป็นในการซื้อ ของก่อนตัดสินใจ ซื้อเป็นเรื่อง จำเป็นมาก	164 (41.00)	184 (46.00)	47 (11.75)	4 (1.00)	1 (0.25)	4.27	.722	ตระหนักมาก
การบันทึกรายรับ จ่ายเป็นประจำ เป็นสิ่งจำเป็น	106 (26.50)	201 (50.25)	85 (21.25)	8 (2.00)	-	4.01	.747	ตระหนักมาก
ท่านตั้งเป้าหมาย การออมเงิน เมื่อ ได้เงินเดือนงวด แรกจากการ ทำงาน	150 (37.50)	198 (49.50)	44 (11.00)	8 (2.00)	-	4.22	.718	ตระหนักมาก
เฉลี่ยรวม						4.08	.382	ตระหนักมาก

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความตระหนักรู้ด้านการออมอยู่ใน “ระดับมาก” ในเกือบทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการออม โดยเรียงลำดับคะแนนความตระหนักรู้สูงสุดในประเด็นด้านการออม 4 อันดับแรก ได้แก่ “การเรียนรู้ด้านการออมจะทำให้เราสามารถเตรียมตัวเมื่อชีวิตเข้าสู่ช่วงหลังเกษียณอายุได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ซึ่งได้คะแนนความตระหนักรู้เฉลี่ย 4.43 รองลงมาคือ “การเรียนรู้ด้านการออมจะทำให้ชีวิตในปัจจุบันและอนาคตไม่ลำบาก” ได้คะแนนเฉลี่ย 4.42 ส่วนประเด็น “การไม่ออมเงินในช่วงวัยทำงานจะส่งผลให้ชีวิตหลังเกษียณการทำงานลำบากแน่นอน” ได้คะแนนเฉลี่ย 4.40 และ “ควรเริ่มต้นออมเงินให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้” ได้คะแนนเฉลี่ย 4.35 ในขณะที่มีเพียงประเด็นเดียวที่มีระดับคะแนนความตระหนักรู้เฉลี่ยอยู่ใน “ระดับปานกลาง” คือ “การวางแผนในการใช้จ่ายเงินและออมเงินเป็นเรื่องที่ท่านสามารถปฏิบัติได้ยาก” อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาโดยรวมของประเด็นการออมทั้งหมด พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยของความตระหนักรู้ใน “ระดับมาก”

2.2 พฤติกรรมการออมเงินของนิสิตนักศึกษา

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามความคิดในการวางแผนด้านการออมเงิน

การคิดวางแผนด้านการเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่เคยคิดเลย	25	6.25
เคยคิดเล่นๆ แต่ไม่จริงจัง	127	31.75
คิดอยู่แต่ยังไม่เริ่มออม	74	18.50
คิดอยู่และมีการออมแล้ว	174	43.50
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คิดวางแผนด้านการเงินอยู่และมีการออมแล้ว 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 รองลงมา เคยคิดเล่นๆ แต่ไม่จริงจัง จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.75 คิดอยู่แต่ยังไม่เริ่มออม จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 และไม่เคยคิดเลย จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของการออมเงิน

ลักษณะของการออมเงิน	จำนวน คำตอบ	ร้อยละของ คำตอบ ทั้งหมด	ร้อยละของ จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
ยังไม่ออมเงินเพราะไม่มีความรู้เรื่องเกี่ยวกับการออม / การลงทุน	61	8.21	15.25
ยังไม่ออมเงินเพราะยังมีภาระต้องใช้จ่ายในชีวิตประจำวันเงินทำ ให้ไม่เหลือเงินในการออม	75	10.09	18.75
ยังไม่ออมเงินเพราะขอเงินจากพ่อ/แม่/บุคคลในครอบครัว/ผู้ อุปการะ ได้ตลอดเวลา	55	7.40	13.75
ยังไม่ออมเงินเพราะยังมีหนี้สินค้างชำระอยู่	26	3.50	6.50
ยังไม่ออมเงินเพราะคิดว่ายังไม่ถึงเวลาต้องออม	9	1.21	2.25
ออมเงินโดยฝากธนาคารแบบออมทรัพย์	203	27.32	50.75
ออมเงินโดยฝากธนาคารแบบประจำ	27	3.63	6.75
ออมเงินโดยการซื้อประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์	13	1.75	3.25
ออมเงินโดยซื้อสิ่งหาปริมาณทรัพย์ เช่น บ้าน คอนโด ตึกแถว	3	0.40	0.75
ออมเงินโดยการซื้อทองคำ อัญมณี เครื่องประดับ	25	3.36	6.25
ออมเงินโดยการซื้อกองทุนรวมแบบต่างๆ	5	0.67	1.25
ออมเงินโดยการซื้อพันธบัตร/สลากออมสิน/สลาก ธกส.	19	2.56	4.75
ออมเงินโดยการลงทุนในหุ้น	16	2.15	4.00
ออมเงินโดยการแลกเปลี่ยนตราต่างประเทศเก็บไว้	4	0.54	1.00
ออมเงินโดยการเล่นแชร์/ให้กู้ยืมนอกระบบ	11	1.48	2.75
ออมเงินโดยการเก็บเงินสดไว้ที่ตัวเอง(เช่น หยอดกระปุกออมสิน เก็บธนบัตร 50 บาท)	187	25.17	46.75
ออมเงินโดยวิธีอื่นๆ	4	0.54	1.00
รวม	743	100.0	

จากตารางที่ 5 พบว่า ร้อยละ 50.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดออมเงินด้วยวิธีฝากธนาคารแบบ
ออมทรัพย์ ในขณะที่ร้อยละ 46.75 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดออมเงินด้วยวิธีเก็บเงินสดไว้ที่ตัวเอง ในขณะที่

ที่ลักษณะของการออมนอกเหนือจาก 2 วิธีดังกล่าวนี้ มีกลุ่มตัวอย่างเลือกที่จะตอบไม่ถึงร้อยละ 7 เช่น มีเพียงร้อยละ 6.25 ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิธีการออมเงินโดยซื้อทองคำ อัญมณีหรือเครื่องประดับเก็บไว้

ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ออมเงินเนื่องจากมีภาระต้องใช้จ่ายในชีวิตประจำวันจนทำให้ไม่เหลือเงินในการออมมีถึงร้อยละ 18.75 และยังไม่ออมเงินเพราะไม่มีความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวกับการออมและการลงทุนอยู่ถึงร้อยละ 15.25

ตารางที่ 6 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของจำนวนเงินออมของกลุ่มตัวอย่าง

	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
จำนวนเงินออม	0	150,000	8,315.75	18,942.761

จากตารางที่ 6 พบว่า จำนวนเงินออมของกลุ่มตัวอย่างต่ำสุดอยู่ที่ 0 บาท ในขณะที่สูงสุดอยู่ที่ 150,000 บาทคิดเป็นจำนวนเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 8,315.75 บาท

ตารางที่ 7 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการวางแผนการออมเงิน

การวางแผนการออมเงิน	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ยังไม่ได้วางแผนเกี่ยวกับการออมเลย	117	29.25
ออมไปเรื่อย ๆ ส่วนจะใช้อะไร ค่อยคิดอีกที	223	55.75
ออมโดยวางแผนชัดเจนว่าจะใช้เงินออมในสัดส่วนเท่าใด และเพื่อวัตถุประสงค์อะไรบ้าง	60	15.00
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการวางแผนการออมเงินแล้ว โดยจะใช้วิธีออมไปเรื่อย ๆ ส่วนจะใช้อะไร ค่อยคิดอีกที จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 55.75 ในขณะที่รองลงมาคือ ยังไม่ได้วางแผนเกี่ยวกับการออมเลย จำนวน 117 คนคิดเป็นร้อยละ 29.25 และมีเพียงจำนวน 60 คน หรือร้อยละ 15.00 ที่วางแผนชัดเจนว่าจะใช้เงินออมเท่าใดและเพื่อวัตถุประสงค์อะไรบ้าง

ตารางที่ 8 จำนวน ร้อยละ ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการออมเงิน

วัตถุประสงค์ของการออมเงิน	จำนวน คำตอบ	ร้อยละของ คำตอบ ทั้งหมด	ร้อยละของ จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
ยังไม่มีการออมเงิน	117	9.46	29.25
เพื่อหวังผลตอบแทน เช่น ดอกเบี้ย ปันผล	78	6.31	19.50
เพื่อใช้ซื้อสิ่งหาปริมาณที่ความต้องการในอนาคต	71	5.74	17.75
เพื่อใช้ซื้อของที่ต้องการเช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ	164	13.26	41.00
เพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย หรือภัยพิบัติ	157	12.69	39.25
เพื่อใช้ในการท่องเที่ยวต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ	157	12.69	39.25
เพื่อช่วยค่าใช้จ่ายในครอบครัว	138	11.16	34.50
เพื่อใช้ในการลงทุนทำธุรกิจในอนาคต	92	7.44	23.00
เพื่อการดำรงชีพในวัยชรา	63	5.09	15.75
เพื่อให้พ่อแม่สบายใจ เพราะพ่อแม่บังคับให้ออม	54	4.37	13.50
เพื่อใช้ในการศึกษาทั้งปัจจุบันและอนาคต	109	8.81	27.25
เพื่อเตรียมใช้ในงานแต่งงาน/งานบวช/วันเกิด	24	1.94	6.00
เพื่อเป็นมรดกให้บุตรหลานในอนาคต	13	1.05	3.25
รวม	1,237	100.00	

จากตารางที่ 8 พบว่า ร้อยละ 41.00 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีวัตถุประสงค์ในการออมเงินเพื่อซื้อของที่ต้องการเช่น เสื้อผ้า เครื่องประดับ ในขณะที่ร้อยละ 39.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีวัตถุประสงค์ในการออมเงินเพื่อใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วยหรือเกิดภัยพิบัติ และเพื่อใช้ในการท่องเที่ยวต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ ในขณะที่มีวัตถุประสงค์ในการออมเงินเพื่อการดำรงชีพในวัยชราเพียงร้อยละ 15.75 เท่านั้น ในขณะที่มีผู้ที่ยังไม่มีการออมเงินร้อยละ 29.25

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความตระหนักรู้ด้านการออมในระดับมาก โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมพร้อมทางการเงินในอนาคต เช่น ความจำเป็นในการออมตั้งแต่วัยเรียน และผลกระทบของการไม่ออมต่อชีวิตหลังเกษียณ อย่างไรก็ตาม ความตระหนักรู้ดังกล่าวยังไม่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นพฤติกรรมการออมอย่างเป็นระบบได้ทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลพฤติกรรมที่พบว่า มีเพียงร้อยละ 43.5 เท่านั้นที่มีการวางแผนและออมเงินจริงจัง ในขณะที่อีกร้อยละ 31.75 เพียงคิดแต่ยังไม่ได้ลงมือทำ และร้อยละ 29.25 ไม่ได้วางแผนใด ๆ เลย ช่องว่างระหว่าง "ความตระหนัก" และ "พฤติกรรม" นี้สะท้อนถึงอุปสรรคในการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ โดยเฉพาะในด้านของการวางแผนการเงิน ซึ่งพบว่ามีความเห็นด้วยเพียง 2.68 (ระดับปานกลาง) ต่อข้อความ “การวางแผนการใช้จ่ายเงินและออมเงินเป็นเรื่องที่ท่านสามารถปฏิบัติได้ยาก” บ่งชี้ว่านิสิตแม้จะเห็นความสำคัญของการออม แต่ยังคงขาดความมั่นใจหรือทักษะในการบริหารการเงินของตนเองรูปแบบการออมที่นิสิตนิยมใช้นั้น เช่น การฝากเงินออมทรัพย์และเก็บเงินสดไว้กับตนเอง แม้จะเป็นช่องทางที่สะดวกและมีความเสี่ยงต่ำ แต่ยังไม่ช่วยสร้างผลตอบแทนในระยะยาว ขณะเดียวกัน สัดส่วนการใช้เครื่องมือทางการเงินที่มีศักยภาพในการเติบโต เช่น กองทุนรวม ประกันชีวิต หรือพันธบัตร กลับอยู่ในระดับต่ำมาก (รวมกันไม่ถึง 15%) ซึ่งอาจสะท้อนถึงข้อจำกัดด้านความรู้ความเข้าใจ หรือการเข้าถึงข้อมูลด้านการลงทุนในกลุ่มนิสิต

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณา "วัตถุประสงค์ของการออม" พบว่าส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การใช้จ่ายในระยะสั้น เช่น เพื่อซื้อของที่ต้องการ (41%) หรือใช้ในยามฉุกเฉินและการเดินทาง (รวมเกือบ 40%) ขณะที่เพียง 15.75% ที่ออมเพื่อการดำรงชีวิตในวัยชรา แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของนิสิตต่อการออมยังเน้นผลในระยะใกล้ มากกว่าการวางแผนเพื่ออนาคตระยะยาว

ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พชรนันท์ คงมัน (2560) และ สุภาภรณ์ ปักเหนือ (2556) ที่ชี้ว่าความตระหนักรู้เพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ หากขาดการสนับสนุนในด้านทักษะและกลไกสนับสนุนพฤติกรรมการออมให้เกิดขึ้นจริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การออกแบบแนวทางส่งเสริมการออมจึงควรเน้น “การเปลี่ยนผ่านจากความรู้สู่การลงมือทำ” โดยอาจบูรณาการเนื้อหาการวางแผนการเงินและการลงทุนเบื้องต้นเข้าไปในรายวิชาศึกษาทั่วไป หรือจัดกิจกรรมเชิงปฏิบัติ เช่น เกมจำลองรายรับ-รายจ่าย การจัดทำแผนการเงินรายเดือน หรือเวิร์กช็อปความรู้การเงินส่วนบุคคลสำหรับนิสิต นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการเงินในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและเชื่อมโยงกับบริบทชีวิตจริงของนักศึกษา เพื่อสร้างพฤติกรรมการออมที่ยั่งยืนและมีคุณภาพในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย “ความตระหนักและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการออมเงินของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ประมวลผลการศึกษาเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางการส่งเสริมการออม ดังนี้

1. ระดับนโยบาย สถาบันการศึกษา ควรกำหนดนโยบายให้มีการสอดแทรกความสำคัญของการออมให้นิสิตนักศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการออมที่มีผลต่อการเตรียมการสร้างหลักประกันเพื่อการดำรงชีวิตในวัยสูงอายุคือ ต้องมีการเตรียมตัว เพื่อยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ สังคม และสิ่งแวดล้อมของการเป็นวัยทำงานและวัยผู้สูงอายุได้อย่างมีความสุข

2. ระดับปฏิบัติ คณะหรือสาขาวิชาโดยฝ่ายวิชาการหรือฝ่ายที่พัฒนาการจัดการศึกษาทั่วไปควรจัดรายวิชาศึกษาทั่วไป หรือรายวิชาเลือกเสรีที่ให้ความรู้ทางด้านการออม การลงทุน หรือการจัดการการเงินส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมพื้นที่อื่น ๆ นอกเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น

2. ควรศึกษาวิธีการเสริมสร้างความตระหนักด้วยวิธีการต่างๆในการส่งเสริมให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการการเงินส่วนบุคคลให้กับนิสิตนักศึกษา

บรรณานุกรม

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2545). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 6).

สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *หลักสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จิรันธินันท์ กมลเลิศ. (2567). *Lotus's เปิดตัวร้านค้าอัจฉริยะไร้พนักงานแห่งแรกในไทย ทำงานด้วย AI และกล้องจับความเคลื่อนไหว 38 ตัว ตอบโจทย์ความสะดวกและรวดเร็ว.*

<https://shorturl.asia/l31C7>

เกษญา สุขทิต. (2560, สิงหาคม 9). *เมื่อปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังเปลี่ยนโลกการเงิน.*

<https://shorturl.asia/l31C7>

พัชรนันท์ คงมั่น. (2560). *ความตระหนักของคนวัยทำงานต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณ* [การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง].

ล้วน สายยศ, & อังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). ชมรมเด็ก.

- วันดี ทิรัญสถาพร, พรทิพย์ บุญทรง, นงลักษณ์ ลัคณาทินากร, & สุรัชฎา เมฆขลา. (2558). *พฤติกรรมกรรมการออมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ* [รายงานวิจัย]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ บพิตรพิมุข จักรวรรดิ.
- วรวรรณ ธาราภูมิ. (2556). *การไม่วางแผนหรือวางแผนเกษียณผิดพลาด*. ผู้จัดการออนไลน์. <http://www.manager.co.th/iBizchannel/viewNews.aspx?NewsID=9560000012701>
- วิราภรณ์ โพธิศิริ, & คณะ. (2556). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย 2555*. เอสเอส พลัส มีเดีย.
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2557). *การวางแผนทางการเงิน*. <https://www.1213.or.th/th/moneymgt/finplan/Pages/planningsteps.aspx>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. <http://backoffice.onec.go.th/uploaded/Category/Laws/Act/acteng/01/0101-a.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *สรุปข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญา จำแนกตามภาคและจังหวัด*. http://www.mua.go.th/users/bpp/main/download/other/HiEduSum_0458.pdf
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12*. <http://www.nesdb.go.th/download/plan12/สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่12.pdf>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *สถิติการศึกษา*. <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/03.aspx>
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2550). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. ห้างหุ้นส่วนจำกัดสามลดา.
- สุภาภรณ์ ปักเหนือ. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออมเงินของนิสิตที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก* [การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร].